

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพระบบประสานงานชายแดน
ของสำนักงานประสานงานชายแดนไทย – กัมพูชา
ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก ณัฐพล จวนเจริญ
รองผู้บังคับการกรมทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2567

เอกสารวิจัยเรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการประสานงานชายแดน
ของสำนักงานประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการ
กองทัพภาคที่ 1

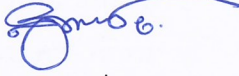
โดย พันเอก ณ์ัฐพล จวนเจริญ

อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอกหญิง มนทิรา ยิ้มสมบูรณ์

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2567 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ **ดีมาก**

พลตรี
(ทองศักดิ์ มหาวงศ์) **ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก**

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก
(สุเทพ ยิ่งยิ่น) **ประธานกรรมการ**

พันเอก
(สุวิทย์ วิจิตรกาญจน์) **ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา**

พันเอก
(คมกฤษ อจลานนท์) **กรรมการ**

พันเอกหญิง
(มนทิรา ยิ้มสมบูรณ์) **กรรมการ**

พันเอกหญิง
(นวลสมร จรวงษ์) **กรรมการ**

บทคัดย่อ

- ผู้วิจัย** พันเอก ธีรพล จวนเจริญ
- เรื่อง** แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการประสานงานชายแดนของ
สำนักงานประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1
- วันที่** 11 กันยายน 2567 **จำนวนคำ :** 8,248 **จำนวนหน้า :** 23
- คำสำคัญ** การประสานงาน, ชายแดนไทย - กัมพูชา, กองทัพภาคที่ 1
- ชั้นความลับ** ลับ

สำนักงานประสาน งานชายแดนไทย - กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 เป็นการสนองตอบแนวความคิดทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงในการพัฒนาที่เน้นการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของกองทัพภาคที่ 1 ให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกราช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม หน่วยงาน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบ ควบคู่กับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงในปัจจุบันและที่เกิดขึ้นในอนาคต ผู้วิจัยจึงอยากศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการประสานงานชายแดนของสำนักงานประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่าแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพควรเริ่มจากการจัดทำแผนงานและกลยุทธ์ในการดำเนินงานในการประสานงานที่สอดคล้องตามนโยบายการปฏิบัติงานของกองทัพบกและกองทัพภาคที่ 1 โดยให้ความสำคัญกับการกำหนดเป้าหมายการประสานงานชายแดน การปรับโครงสร้างหน่วยงานของสำนักงานประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางด้านจิตวิทยา สังคม เศรษฐกิจ ตลอดจนพัฒนากำลังพลให้มีความรู้ ทุกๆด้าน เพื่อให้เกิดมาตรฐานของหน่วยเป็นรูปธรรมเชิงคุณภาพ โดยเน้นการพัฒนาทักษะการสื่อสารระหว่างประเทศ ทั้งนี้ การมีอุปกรณ์สำนักงานและระบบการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยทุกช่องทาง การสื่อสารในรูปแบบโครงข่ายสื่อสารดิจิทัล สามารถควบคุม

ประสานงานได้ทุกจุดทุกพื้นที่ นำไปสู่การมีระบบการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นฐานข้อมูลในระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูล ต่างๆ ในขณะที่ทำการประสานงานกันและสามารถค้นหา ตรวจสอบ รวบรวมประมวลผล เรียกดูได้จากเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ที่กำลังใช้งานอยู่ขณะปฏิบัติงานได้ ได้อย่างสมบูรณ์ รวดเร็ว แม่นยำ

ABSTRACT

Author Col. Nuttapon Juancharoen

Research Title Enhancing Efficiency of Coordination System in Thailand – Cambodia Border Liaison Office, the First Army Area Operations Center

Date 11 September 2024 **Number of Words:** 8,248 **Number of Pages:** 23

Keywords Coordination, Thailand-Cambodia Border, the First Army Area

Classification Level Confidential

The Thailand – Cambodia Border Liaison Office, the First Army Area Operations Center implements a security strategy focused on surrounding management of the First Army Area to ensure stability, safety, independence, sovereignty, and peace at all levels—nation, social, and organization by prioritizing the development of human, tools, technology, and a robust big data system to handle all forms of threats as well as to prevent, and address current and future security challenges. Therefore, this research aims to study ways of enhancing efficiency of coordination system in Thailand – Cambodia Border Liaison Office, the First Army Area Operations Center. The research result showed that ways to improve the coordination system efficiency should be started with setting coordination plans and strategies that align with policies of the Royal Thai Army and the First Army Area. Parallely, setting clear objectives and restructuring the Thailand – Cambodia Border Liaison Office based on the psychological, social, and economic environment including to develop a comprehensive knowledge personally, should be emphasized to establish a concrete quality standard, with a focus on improving international communication skills. Furthermore, it is essential to equip the office with modern equipment and communication systems. A digital communication network will enable users to control and coordinate at every area, lead to the establishment of an electronic database system

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก วิทยาลัยการทัพบก ที่คณาจารย์ทุกท่านได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้อันเป็นประโยชน์ ผู้วิจัยยังได้รับเกียรติจาก พันเอก สุวิทย์ วิจิตรกาญจน์ รองเสนาธิการกองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษาและผู้บังคับบัญชาที่กรุณามอบโอกาสให้ได้เข้ารับการศึกษานในวิทยาลัยการทัพบกและได้ให้แนวคิดในการศึกษารวมทั้งปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ พลตรี ทนงศักดิ์ มหาวงศ์ ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก ที่กรุณาอนุมัติให้ผู้วิจัยทำวิจัยเรื่องนี้ ผู้ที่เกี่ยวข้อง พันเอก สุเทพ ยั่งยืน ประธานคณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล พันเอก คมกฤช อจลานนท์ กรรมการ พันเอก มนทีรាយัมสมบุญ กรรมการ และพันเอก นवलสมร จรวงษ์ กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัยฉบับนี้

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาหลักสูตรหลักประจำวิทยาลัยการทัพบก ชุดที่ 69 ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยในทุกขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิจัยฉบับนี้ จะเป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ต่อการทางการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการประสานงานชายแดนของ สำนักงานประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 ต่อไป

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
วิธีการศึกษา	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	
ลักษณะและรูปแบบของระบบการประสานงานชายแดน ของสำนักงาน ประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1	8
สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ระบบการประสานงานชายแดน ของสำนักงานประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1	9
ปัญหาและอุปสรรค ระบบการประสานงานชายแดนของสำนักงาน ประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1	13
แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการประสานงานชายแดน ของสำนักงานประสาน งานชายแดนไทย - กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1	15
บทที่ 3 บทอภิปรายผล	18
บทที่ 4 บทสรุป	
สรุปผลการวิจัย	21
ข้อเสนอแนะ	22
เอกสารอ้างอิง	
ประวัติผู้วิจัย	

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ในโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกๆด้านทั้งความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด ความท้าทายใหม่มาจากการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดความท้าทายในการพัฒนาประเทศในมิติความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561- 2580)¹ ด้านความมั่นคงมุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยีและระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามได้ทุกรูปแบบและทุกระดับความรุนแรงควบคู่ไปกับการป้องกันและการแก้ไข ปัญหาแบบบูรณาการกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคมและองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลก โดยจะสอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ คือ การประสานงานด้านความมั่นคงตามแนวชายแดน บริเวณพื้นที่ชายแดนของประเทศไทย ที่มีเขตติดต่อกับประเทศกัมพูชาที่ในอดีตถึงปัจจุบันมีการใช้เครื่องมือการประสานงานยังไม่สมบูรณ์อยู่หลายด้าน ได้แก่ ความไม่เข้าใจในเอกสารประสานงานมีการใช้ภาษาประเทศตนเองในการประสานงานทำให้เกิดการรับข้อมูลข่าวสารที่อาจจะไม่ตรงกันและล่าช้าไม่ทันต่อสถานการณ์ อีกทั้งกำลังพลที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการประสานงานดังกล่าวเกิดการเรียนรู้งานของกำลังพลใหม่ทุกครั้งในการสับเปลี่ยนหมุนเวียนมาปฏิบัติงานในทุกๆปีงบประมาณจึงเกิดความไม่ต่อเนื่องในการปฏิบัติงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งการประสานงานของส่วนราชการ ทหาร ตำรวจ ฝ่ายปกครองและเอกชนตามแนวชายแดนเกิดความไม่ต่อเนื่องและไม่ทันเหตุการณ์ประกอบกับการบันทึกข้อมูลต่างๆ ในการประสานงานได้ข้อมูลในการทำฐานข้อมูลไม่ครบถ้วนทำให้การสืบค้นข้อมูลและการนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์นั้นไม่เต็มประสิทธิภาพ ที่ผ่านมามีการประสานงานและการเก็บข้อมูลยังเป็นแบบพื้นฐานธรรมดา คือ ประสานงานและเก็บข้อมูลเป็นเอกสารบางส่วนเป็นข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์พื้นฐานเท่านั้น ยังไม่มีระบบการประสานงานและจัดเก็บข้อมูลแบบ one stop connect ซึ่งในอนาคตสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ได้ครบวงจรและพัฒนาทำให้ดียิ่งขึ้นเป็นประโยชน์และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของกำลังพล สำนักงานประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 เป็นหน่วยรับผิดชอบหลักในการปฏิบัติงานในการประสานงานกับประเทศกัมพูชาบริเวณแนวชายแดนด้าน

ตะวันออกของประเทศไทยในทุกๆ เรื่องของความมั่นคงตามแนวชายแดนที่มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศกัมพูชา ตลอดแนวชายแดนเป็นระยะทาง 798 กิโลเมตร ในพื้นที่ 7 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด

สำหรับส่วนปฏิบัติการของสำนักงานประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 นั้น มีหน่วยปฏิบัติงานเพื่อประสานงานกับประเทศกัมพูชาตามแนวชายแดน จำนวน 3 หน่วย และ 1 หน่วยขึ้นควบคุมทางยุทธการ คือ หน่วยประสานงานชายแดนประจำพื้นที่ 1 รับผิดชอบจังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดศรีสะเกษ (จุดผ่อนปรนการค้า ช่องอานม้า และจุดผ่านแดนถาวรช่องสง่างา), หน่วยประสานงานชายแดนประจำพื้นที่ 2 รับผิดชอบ จังหวัดสุรินทร์และ จังหวัดบุรีรัมย์ (จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม และจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าช่องสายตะกู), หน่วยประสานงานชายแดนประจำพื้นที่ 6 รับผิดชอบ จังหวัดสระแก้ว (จุดผ่อนปรนการค้าบ้านตาพระยา จุดผ่านแดนถาวรบ้านคลองลึก จุดผ่อนปรนการค้า บ้านหนองปรือ และจุดผ่านแดนถาวรบ้านเขาดิน) และหน่วยขึ้นควบคุมทางยุทธการ คือ สำนักงานประสานงานชายแดนไทย-กัมพูชา กองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด จากกองทัพเรือ ซึ่งมี 2 หน่วย คือ หน่วยประสานงานชายแดนประจำพื้นที่จันทบุรี รับผิดชอบจังหวัดจันทบุรี (จุดผ่อนปรนการค้าบ้านซันตารี จุดผ่อนปรนการค้าบ้านสวนส้ม จุดผ่านแดนถาวรบ้านแหลม และจุดผ่านแดนถาวรบ้านผักกาด), หน่วยประสานงานชายแดนประจำพื้นที่ตราด รับผิดชอบจังหวัดตราด (จุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก จุดผ่อนปรนการค้าบ้านมะม่วง จุดผ่อนปรนการค้าบ้านหมื่นด่าน

การประสานงานระหว่างชายแดนไทยและกัมพูชาเป็นเรื่องที่สำคัญเนื่องจากมีผลต่อความสัมพันธ์และความเข้มแข็งของประเทศทั้งสอง การประสานงานชายแดนนี้เกี่ยวข้องกับหลายๆ ด้าน เช่น การประสานงานชายแดนไทย-กัมพูชาเป็นการควบคุมและดูแลชายแดนร่วมกันเพื่อป้องกันการลักลอบและการละเมิดอาณาเขตของทั้งสองประเทศ โดยมีการเฝ้าระวังและตรวจคนสิ่งของที่เข้า - ออกผ่านชายแดนอย่างเข้มงวด, บางครั้งอาจมีข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างประเทศทั้งสองที่เกี่ยวกับชายแดน ในกรณีนี้การประสานงานชายแดนจะเป็นช่องทางในการแก้ไขปัญหาและข้อขัดแย้งทางการเมืองหรือทางอาณาเขต โดยการเจรจาต่อรองและการเปิดพื้นที่สนทนาเพื่อหาคำตอบที่ยอมรับได้ทั้งสองฝ่าย, การประสานงานชายแดนยังเป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งในพื้นที่ชายแดนระหว่างประเทศทั้งสอง โดยการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ การพัฒนาพื้นที่ชายแดนให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวและการสร้างความเข้มแข็งทางด้านความมั่นคงทางรัฐบาล

และการประสานงานชายแดนยังเป็นช่องทางสร้างความเข้าใจและร่วมมือระหว่างประเทศ ทั้งสอง โดยการแลกเปลี่ยนข้อมูลการจัดกิจกรรมร่วมกันและสร้างความเข้าใจในเรื่องของ วัฒนธรรมและประเพณีของกันและกัน การประสานงานชายแดนไทย-กัมพูชาเป็นเรื่องที่ ต้องมีความร่วมมือและความเข้มแข็งระหว่างประเทศ โดยมีการประสานงานที่ดีระหว่าง หน่วยงานรัฐบาลและองค์กรที่เกี่ยวข้อง และการสร้างความเข้าใจและความร่วมมือใน ระดับประชาคมของประชาชนทั้งสองประเทศ

การประสานงานและการพัฒนาสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การประสานงานและความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่/ประชาชนตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา ที่ผ่านมามีการประสานงานและความสัมพันธ์อันดี เป็นคู่มือที่ดีต่อกันมายาวนาน การที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในระบบการประสานงานของสำนักงาน ประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชาให้ทันสมัยและเป็นระบบที่สมบูรณ์ง่ายต่อการทำงาน ของเจ้าหน้าที่ไทยกับเจ้าหน้าที่กัมพูชา ในงานวิจัยนี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่ตอบโจทย์ในการ พัฒนางานด้านความมั่นคงของประเทศสามารถเป็นกรอบแนวคิดพัฒนาและวางแผนการ ทำงานที่มีประสิทธิภาพ/ทันสมัยลดความซับซ้อนในกระบวนการต่างๆ ของสำนักงาน ประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชาให้มีมาตรฐานเป็นระบบได้อย่างดียิ่ง

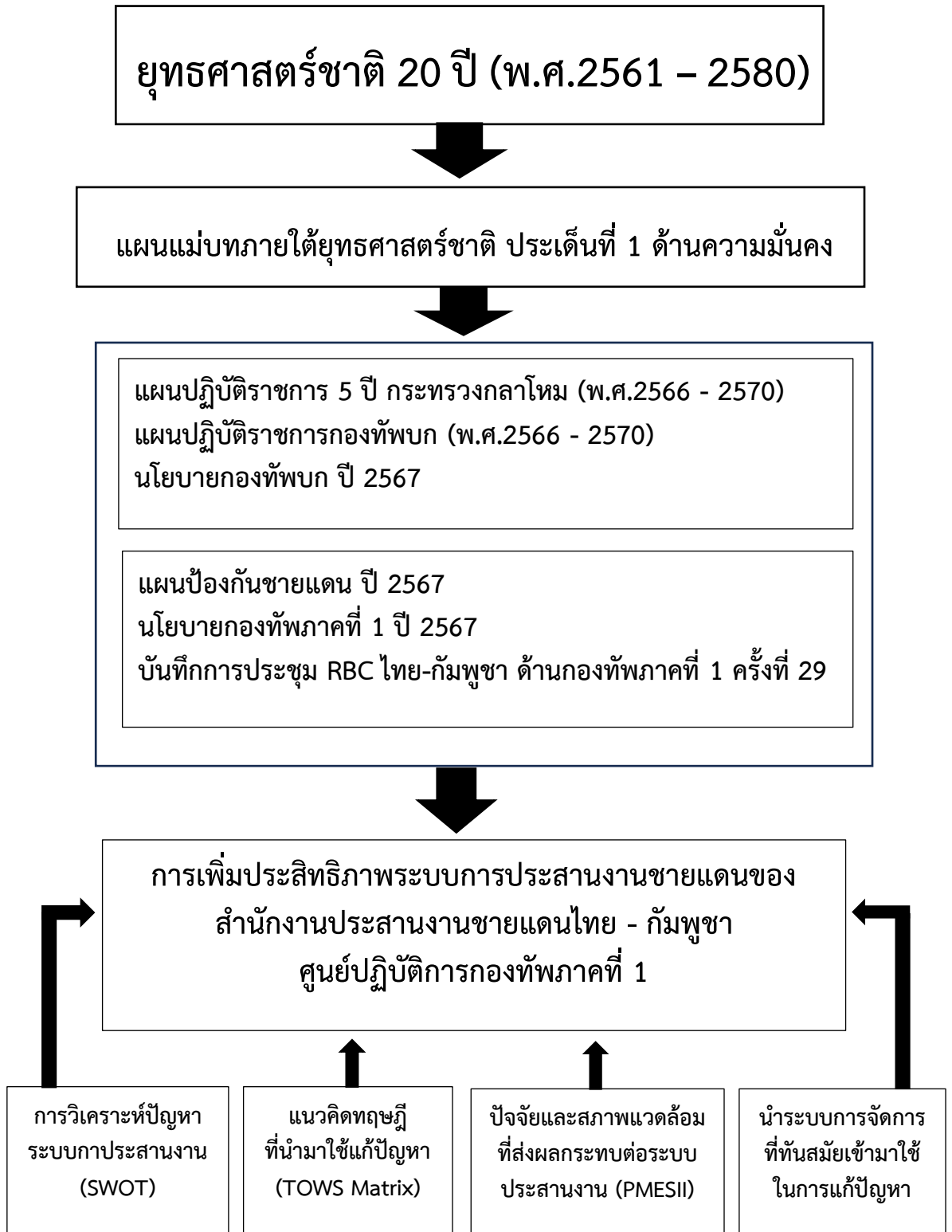
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระบบการประสานงานของสำนักงานประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในปัจจุบันของสำนักงานประสานงานชายแดน ไทย - กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 ที่มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยร่วมในการ ปฏิบัติงาน
3. เพื่อกำหนดเป็นแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของสำนักงาน ประสานงานชายแดนไทย-กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการประสานงานชายแดนของ สำนักงานประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 จะสอดคล้อง กับแผนปฏิรูปราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566 - 2570) ของกองทัพบก⁵ เรื่องการเสริมสร้าง ศักยภาพและความพร้อมของกองทัพเพื่อการป้องกันประเทศโดยใช้เป็นกรอบแนวทางใน การจัดทำซึ่งจะเชื่อมโยงกับแผนปฏิรูปราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566 - 2570) ของ กระทรวงกลาโหม⁴ ด้านความมั่นคงในกลยุทธ์ด้านการพัฒนาทักษะและขีดความสามารถ

ของบุคลากรในระบบการป้องกันประเทศและความมั่นคงรวมถึงแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง³ นโยบายและแผนความมั่นคงเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี² ประเด็นที่ 1 ด้านความมั่นคง และประเด็นที่ 3 ด้านพัฒนาและเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระบบการประสานงาน ของสำนักงานประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1
2. ทำให้ได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรค ของระบบการประสานงานของสำนักงานประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1
3. ทราบแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการประสานงานของสำนักงานประสานงานชายแดนไทย-กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 ที่ทันสมัย ตอบสนองปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นรูปธรรม

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

การวิจัยเรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการประสานงานชายแดนของสำนักงานประสาน งานชายแดนไทย - กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 เป็นการสนองตอบแนวความคิดทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงในการพัฒนาที่เน้นการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของกองทัพภาคที่ 1 ให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกกราช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติ สังคม หน่วยงานมุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยีและระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบควบคู่กับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงในปัจจุบันและที่เกิดขึ้นในอนาคตโดยใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคมและองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ บนพื้นฐานหลักธรรมาภิบาล การวิจัยเรื่องนี้มุ่งเน้นการหาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการประสานงานชายแดนของหน่วย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาระบบการประสานงานชายแดนไทย-กัมพูชา ในปัจจุบันที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของกำลังพลของหน่วย ตลอดจนศึกษาปัญหาและอุปสรรคของระบบการประสานงานชายแดนเพื่อค้นหาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการประสานงานชายแดนให้ดียิ่งขึ้นและเสริมสร้างการปฏิบัติงานของกำลังพลในหน่วย ให้มีความเข้าใจสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องรวมถึงบทวิเคราะห์ที่สำคัญสอดคล้องกับวัตถุประสงค์งานวิจัยในบทที่ 1 มาใช้ในการวิเคราะห์ในเชิงยุทธศาสตร์ตามที่วิทยาลัยการทัพบกกำหนด มีรายละเอียดดังนี้

ลักษณะและรูปแบบของระบบการประสานงานชายแดนของสำนักงาน ประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1

ระบบการประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา ของหน่วยเป็นระบบที่มีลักษณะแบบผสมระหว่างระบบทางทหารและระบบทางการเมือง ซึ่งมีความสำคัญและมีส่วนสำคัญทั้งสองในการดำเนินงานบนพื้นที่ชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชาโดยระบบการประสานงานชายแดนมีลักษณะคือ ระบบการประสานงานทางทหาร (Military Coordination System) มีการจัดตั้งสำนักงานประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 โดยรับผิดชอบพื้นที่ด้านหน้าตลอดแนวชายแดน

ไทย - กัมพูชา ทั้งหมดและมีสำนักงานประสานงานชายแดนไทย-กัมพูชา กองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด จากกองทัพเรืออีกหน่วยหนึ่งขึ้นควบคุมทางยุทธการมีหน้าที่ในการดำเนินการประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชาทางทหารร่วมกันในพื้นที่ชายแดน และมีการประสานงานกับหน่วยทหารของประเทศกัมพูชา ผ่านช่องทางการพบปะทางทหาร ซึ่งการประสานงานนี้มุ่งเน้นงานด้านความมั่นคงและป้องกันความรุนแรงบนพื้นที่ชายแดน สำหรับระบบการประสานงานทางการเมือง(Civil Coordination System) จะมุ่งเน้นในการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนทั้งภายในประเทศไทยและประเทศกัมพูชาตามพื้นที่ชายแดน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาพื้นที่ชายแดน จะมุ่งเน้นสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาและการเจรจาต่อรองระหว่างประเทศดังนี้ ระบบการประสานงานชายแดนของไทย - กัมพูชา ของหน่วย มีการทำงานร่วมกันทั้งสองระบบเพื่อสามารถรับมือกับความท้าทายและสร้างความมั่นคงบนพื้นที่ชายแดนไทย - กัมพูชาได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ปัจจุบันยังขาดเครื่องมือ/อุปกรณ์/เทคโนโลยีที่ทันสมัยและขาดกำลังพลที่มีความรู้ด้านการประสานงาน/หลักการประสานงานชายแดน ตลอดจนการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการประสานงานชายแดน จะช่วยให้ระบบการประสานงานชายแดนของหน่วย มีความเป็นมาตรฐานสากลและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ ระบบการประสานงานชายแดนของสำนักงานประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ของระบบการประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา ที่มีต่อการปฏิบัติงานของหน่วย โดยใช้กรอบ PMESII ประกอบด้วย ด้านการเมือง (political) ด้านการทหาร (military) ด้านเศรษฐกิจ (economic) ด้านสังคม (social) ด้านข้อมูลข่าวสาร (information) และด้านโครงสร้างพื้นฐาน (infrastructure) สรุปผลได้ดังนี้

1.ด้านการเมือง (political) การประสานงานในเขตแดนระหว่างไทยและกัมพูชาต้องมีความพึงพอใจซึ่งกันและกันเพื่อสร้างความมั่นคงทางการเมือง การมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันจะช่วยเพิ่มความเข้มแข็งในการดำเนินงานร่วมกันเพื่อความปลอดภัยและความสงบสุขในเขตแดน การเมืองของไทยมีผลต่อการแก้ไขข้อขัดแย้งทางการเมืองกับประเทศกัมพูชาในเขตแดน การมีความมั่นคงทางการเมืองในไทยจะช่วยให้มีการประสานงานและการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชายแดนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความเข้มแข็งของความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลย่อมส่งผลต่อความเข้มแข็งของความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลไทยและกัมพูชา เมื่อมีความมั่นคงทางการเมือง รัฐบาลสอง

ประเทศจะสามารถมีการทำงานร่วมกันในด้านต่างๆได้เป็นอย่างดี เช่น เพิ่มความปลอดภัยในเขตแดน การปรับปรุงการค้าขายและการส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจ ดังนั้นการมีสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ความมั่นคงทางการเมืองของไทยที่มั่นคง จะทำให้การประสานงานชายแดนไทยกับกัมพูชาในด้านต่างๆ ส่งผลให้มีความสัมพันธ์ที่ดีและประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.ด้านการทหาร (military) ความสัมพันธ์ด้านการทหารระหว่างไทยและกัมพูชา บริเวณแนวชายแดนมีลักษณะที่หลากหลายและซับซ้อน มีผลต่อการประสานงานระหว่างกัน คือ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทหารระหว่างประเทศที่ดีมีประสิทธิภาพ มีการประสานงานด้านการฝึกระหว่างทหารไทยและทหารกัมพูชาเพื่อเสริมความเข้มแข็งและความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่บริเวณแนวชายแดน ซึ่งการฝึกร่วมกันนี้ช่วยให้ทั้งสองฝ่ายมีความเข้มแข็งในการรับมือกับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้น มีการสนับสนุนกันระหว่างทหารไทยและทหารกัมพูชาในด้านความปลอดภัยบริเวณแนวชายแดนมีความสำคัญ โดยมีการจัดตั้งหน่วยประสานงานและหน่วยประสานงานร่วม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันในกรณีฉุกเฉินและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ระหว่างทหารไทยและกัมพูชาเพื่อเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจในการดำเนินงานบริเวณแนวชายแดนอย่างเหมาะสม ดังนั้นการประสานงานทางด้านการทหารระหว่างไทยและกัมพูชาบริเวณแนวชายแดนเป็นส่วนสำคัญในการรักษาความมั่นคงและความสงบสุขบริเวณนี้ การสร้างความเข้มแข็งและความร่วมมือทางทหารมีบทบาทสำคัญในการป้องกันและรับมือกับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นบริเวณชายแดนในอนาคต

3.ด้านเศรษฐกิจ (economic) การประสานงานตามแนวชายแดนระหว่างไทยและกัมพูชามีความสำคัญอย่างมากในการสร้างความ prowin-win และเพิ่มโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจสองประเทศได้อย่างยั่งยืน ซึ่งมีงานสำคัญๆที่เป็นรูปธรรมในลักษณะต่างๆ คือ ทั้งไทยและกัมพูชามีนโยบายในการส่งเสริมการลงทุนและพัฒนาพื้นที่ตามแนวชายแดน เช่น โปรโมทโซนพัฒนาทางเศรษฐกิจพิเศษ การสร้างโรงงานและโซนอุตสาหกรรม การพัฒนาโครงการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการ การปรับปรุงพื้นที่ในการค้าขายและการลงทุน มีการประสานงานในด้านคมนาคมและการค้าขายระหว่างแนวชายแดน ได้แก่ การสร้างและพัฒนาสถานพยาบาลและศูนย์พัฒนาทักษะเพื่อประสานงานในการค้าขายและการลงทุน การสร้างศูนย์โลจิสติกส์และพื้นที่เสริมสร้างความสามารถในการขนส่งสินค้า มีการประสานงานในการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีและนวัตกรรมในด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรมและการบริการเพื่อเพิ่มความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจและเพิ่มความแข็งแกร่งให้กับภูมิภาคมีการสร้างและพัฒนาศูนย์การค้าและพื้นที่พัฒนาต่างๆ บริเวณแนว

ชายแดน เพื่อส่งเสริมการค้าชายและการลงทุนระหว่างทั้งสองประเทศซึ่งเป็นจุดกลางที่สำคัญในการสร้างรายได้และเสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างทั้งสองประเทศสำหรับการประสานงานในด้านเศรษฐกิจบริเวณแนวชายแดนไทยและกัมพูชาเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยเพิ่มโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจและสร้างความเข้มแข็งให้กับพื้นที่ในระยะยาวได้โดยไม่เพียงแต่มีประโยชน์สำหรับทั้งสองประเทศแต่ยังสร้างความสำเร็จและความเจริญรุ่งเรืองให้กับภูมิภาคได้อย่างยั่งยืน

4.ด้านสังคม (social) การประสานงานชายแดนระหว่างไทยกับกัมพูชามีผลต่อสภาพแวดล้อมทางสังคมคือ ช่วยสร้างความเข้าใจและร่วมมือกันในทุกด้านไม่ว่าจะเป็น การศึกษาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของกันและกัน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานหรือการพัฒนาโครงการร่วมกัน เช่น โครงการพัฒนาชุมชนตามแนวชายแดนระหว่างทั้งสองประเทศ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประชากรของทั้งสองประเทศ และสร้างพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและประสบการณ์ชีวิตช่วยสร้างโอกาสในการศึกษาและการฝึกอบรมทักษะให้แก่ประชาชนบริเวณแนวชายแดนโดยมีโครงการฝึกอาชีพและการพัฒนาทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความสงบสังคมและความมั่นคงในพื้นที่บริเวณแนวชายแดนโดยส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการรับมือกับสถานการณ์ที่เป็นไปได้ได้อย่างเชื่อถือได้ อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมความเป็นเท่าเทียมและความเป็นอิสระระหว่างประชาชนของทั้งสองประเทศซึ่งเป็นการสร้างสังคมที่เชื่อมโยงกันอย่างดีและมีสันติภาพที่สำคัญการประสานงานตามแนวชายแดนระหว่างไทยและกัมพูชามีบทบาทสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในพื้นที่

5.ด้านข้อมูลข่าวสาร (Information) ในยุคแห่งข้อมูลข่าวสารโลกขับเคลื่อนด้วยข้อมูลข่าวสารอยู่ตลอดเวลา ข้อมูลจากเหตุการณ์ในซีกโลกหนึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อซีกโลกหนึ่งได้ภายในเสี้ยววินาที ประโยชน์ของการใช้ข้อมูลจึงเกิดขึ้นทั้งในระดับบุคคล ชุมชน สังคม ประเทศและในระดับโลก ยิ่งปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารทำให้เทคโนโลยีดังกล่าวถูกนำมาใช้ในชีวิตประจำวันมากขึ้นทั้งในภาครัฐและเอกชนในการประสานงานชายแดนของไทยและกัมพูชา ด้านข้อมูลและข่าวสารมีลักษณะที่สำคัญและมีผลกระทบต่อความเข้มแข็งและความสามารถในการประสานงาน คือ ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลและการสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการประสานงานชายแดน การมีเครือข่ายสื่อสารที่เชื่อถือได้และมีประสิทธิภาพสามารถช่วยให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นบริเวณชายแดนถูกแจ้งให้ทราบได้ทันทั่วทั้ง การใช้เทคโนโลยีสื่อสารเชิงสร้างสรรค์เช่น เครือข่ายอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์เคลื่อนที่และสื่อสังคมออนไลน์มี

ความสำคัญมากในการเผยแพร่ข้อมูลและสร้างความต่อเนื่องในการสื่อสารระหว่างผู้ประสานงานและผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานบริเวณชายแดนและความเชื่อถือในข้อมูลเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการประสานงานชายแดน การใช้ข้อมูลที่ถูกต้องและมีความน่าเชื่อถือในการตัดสินใจและการปฏิบัติงานจึงมีความสำคัญอย่างมากในการประสานงานชายแดน การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างไทยและกัมพูชาเกี่ยวกับสถานการณ์บริเวณชายแดนมีความสำคัญสูง การประสานงานที่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์และเชื่อถือได้ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการควบคุมความมั่นคง การตรวจค้น และข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานร่วมกันของหน่วยงาน มีผลต่อการประสานงานและการดำเนินงานบริเวณชายแดนอย่างมีประสิทธิภาพ ในยุคดิจิทัลและเทคโนโลยีสารสนเทศที่ก้าวขึ้นอย่างรวดเร็ว การสร้างโครงข่ายสื่อสารที่เชื่อมโยงระหว่างประเทศอย่างไร้ขีดจำกัดจะช่วยให้ข้อมูลและข่าวสารสามารถถูกแลกเปลี่ยนได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือและโซเชียลมีเดีย เป็นต้น เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างสองประเทศ ซึ่งช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการประสานงานชายแดน การสร้างระบบสื่อสารที่มีความน่าเชื่อถือและน่าเชื่อถือสามารถช่วยให้ข้อมูลและข่าวสารที่ส่งผ่านระหว่างประเทศมีคุณภาพและถูกต้อง นอกจากนี้การใช้เทคโนโลยีเพื่อตรวจสอบและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญในการประสานงานชายแดน การสร้างความร่วมมือระหว่างสำนักงานข่าวสารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทั้งสองประเทศเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและข่าวสารที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ สถานการณ์ที่มีการใช้ข้อมูลเท็จหรือเทคโนโลยีในการแพร่ระบาดของข่าวปลอมเป็นปัญหาที่สำคัญ การพัฒนากลไกที่เข้มแข็งในการตรวจสอบและป้องกันการแพร่ระบาดของข้อมูลเท็จจึงเป็นสิ่งสำคัญในสถานการณ์นี้

6.ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) โครงสร้างพื้นฐานในการประสานงานชายแดนระหว่างประเทศไทยและประเทศกัมพูชามีความหลากหลายและมีหลักการที่ครอบคลุมด้านการสื่อสาร, การคมนาคม, การพัฒนาเศรษฐกิจ, และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยโครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างประเทศสองประเทศคือ โครงสร้างพื้นฐานการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) ประกอบด้วยอินเทอร์เน็ตและระบบสื่อสารอื่นๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ, ส่งข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต, ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) เป็นต้น ซึ่งช่วยในการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างประเทศได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานคมนาคมระหว่างประเทศมีความสำคัญสำหรับการเคลื่อนย้ายบุคคลและสินค้า รวมถึงการพัฒนาท่าเรือ, ท่าอากาศยาน, ถนนและทางรถไฟที่เชื่อมโยง

ระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมการค้าและการลงทุนระหว่างทั้งสองประเทศ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืนในพื้นที่ชายแดนมีความสำคัญในการสร้างโอกาสในการลงทุนและพัฒนาเศรษฐกิจบริเวณนี้ เช่น การสร้างโซนอุตสาหกรรม, โครงการพัฒนาพื้นที่บริการและการท่องเที่ยว, และโครงการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างการประสานงานระหว่างภูมิภาค การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการให้การศึกษาและการอบรมทักษะ เพื่อเสริมสร้างแรงงานที่มีความสามารถและมีความรู้ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างอาชีพและเสริมสร้างความเป็นเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดน ซึ่งโครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการประสานงานชายแดนระหว่างประเทศ โดยช่วยส่งเสริมความร่วมมือและการพัฒนาอย่างยั่งยืนระหว่างไทยและกัมพูชาในแต่ละด้านที่สำคัญ

ปัญหาและอุปสรรค ระบบการประสานงานชายแดนของสำนักงานประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ของระบบกาประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา ที่มีต่อกำลังพลที่ปฏิบัติงานในหน่วย โดยใช้ กรอบ SWOT Analysis ได้แก่ จุดแข็ง (Strengths), จุดอ่อน(Weaknesses), โอกาส(Opportunities), ภัยคุกคาม (Threats) สรุปผลได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อน (ปัจจัยภายใน)

จุดแข็ง : นโยบายการปฏิบัติงานกองทัพบกประจำปีงบประมาณ 2567⁷ และนโยบายการปฏิบัติงานกองทัพภาคที่ 1 ประจำปีงบประมาณ 2567⁹ ได้ดำเนินการตามแนวนโยบายด้านความมั่นคงของรัฐบาล รวมทั้งนโยบายและแผนการดำเนินงานของหน่วยเหนือในทุกกระดับให้มีความสอดคล้องรองรับแผนแม่บทและยุทธศาสตร์ชาติโดยใช้กลไกความร่วมมือทางทหารในระดับต่างๆ ทั้งแบบพหุภาคีและทวิภาคีที่ได้มีการจัดตั้งไว้แล้ว และที่จะพิจารณาจัดตั้งเพิ่มเติม(ความร่วมมือเพื่อความมั่นคงตามแนวชายแดนและความร่วมมือทางทหารทั่วไป) ทั้งนี้เพื่อลดความหวาดระแวงและความขัดแย้งระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในภูมิภาคใกล้เคียงที่ได้รับแรงกดดันจากการขยายอิทธิพลของชาติมหาอำนาจทางทหารเข้ามาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งในด้านความมั่นคงตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา นั้น หน่วยได้ปฏิบัติการกิจด้านการประสานงานตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา มาอย่างยาวนานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทำให้มีความรู้ความชำนาญในสภาพแวดล้อมด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและการทหารในพื้นที่เป็นอย่างดี ตลอดจนการพัฒนาสัมพันธ์ทางการทหาร รวมทั้งความสัมพันธ์ของหน่วยงานปกครองใน

พื้นที่ที่มีความเหนียวแน่นมาอย่างยาวนานโดยใช้กลไกในการพัฒนาสัมพันธ์ที่สำคัญคือ การประชุมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย - กัมพูชา (RBC)¹⁰ เป็นตัวเชื่อมหลัก ในการพัฒนาสัมพันธ์อย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมถึงจะมีปัญหาในระดับการเมืองระหว่างประเทศใน บางครั้ง แต่การพัฒนาสัมพันธ์ตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา ยังคงมีความเป็นปึกแผ่น เหมือนเดิมจนถึงปัจจุบัน ทำให้การประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา เป็นไปอย่างราบรื่น

จุดอ่อน : กำลังพลที่มาปฏิบัติหน้าที่ประสานงานชายแดนในหน่วยงานยังมีความรู้ ด้านการประสานงานชายแดน/การแก้ไขปัญหา/การพัฒนาสัมพันธ์ตามแนวชายแดนที่ยัง ไม่ได้มาตรฐานตามที่หน่วยต้องการก่อให้เกิดการพัฒนาสัมพันธ์ที่ไม่สามารถต่อยอดให้มิ การพัฒนาต่อเนื่อง การจัดโครงสร้างหน่วยประสานงานในพื้นที่ยังไม่สอดคล้องกับพื้นที่ รับผิดชอบซึ่งปัจจุบันมีหน่วยประสานงานในพื้นที่สำคัญตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา มีไม่ เพียงพอ ตลอดจนงบประมาณที่ได้รับไม่สอดคล้องกับปริมาณงานที่มีเพิ่มขึ้นอย่างมากใน ปัจจุบันซึ่งมีการคงงบประมาณไว้คงที่และมีแนวโน้มที่จะปรับลดตามลำดับ อีกทั้ง สถานการณ์ในพื้นที่นั้นปัจจุบันมีการพัฒนาสภาพแวดล้อมไปในทางที่มีความสะดวกสบาย ทันสมัยมีสิ่งอำนวยความสะดวกและความเจริญเข้ามาในพื้นที่มากยิ่งขึ้น การพัฒนาปรับปรุง อุปกรณ์/เครื่องมือที่ทันสมัยและการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในหน่วยไม่ได้รับการ พัฒนามานานซึ่งยังคงปฏิบัติงานประสานงานชายแดนในรูปแบบแบบเดิม ๆ อยู่ทำให้การ ประสานงานชายแดนในภารกิจหลาย ๆ ด้านมีความล่าช้าไม่ทันต่อการปฏิบัติที่มีความ รวดเร็วต่อเนื่อง ในปัจจุบันระบบการประสานงานในภาพรวมยังไม่มี ความทันสมัยซึ่งได้นำ เทคโนโลยีในด้านการประสานงานมาใช้ปฏิบัติงานน้อยมาก

2. การวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรค (ปัจจัยภายนอก)

โอกาส : แนวนโยบายการปฏิบัติงานกองทัพบกและแนวนโยบายการปฏิบัติงาน ของกองทัพภาคที่ 1 มีความสอดคล้องรองรับกับยุทธศาสตร์ชาตินั้น ได้ในความสำคัญต่อ การพัฒนาสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านตามแนวชายแดนมาอย่างต่อเนื่องและเพิ่มขึ้น เรื่อยๆ โดยใช้การประชุมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย - กัมพูชา (RBC)¹⁰ เป็นเครื่องมือหลักในการพัฒนาสัมพันธ์เพื่อลดปัญหาการกระทบกระทั่งกัน ใน ระดับประเทศให้จำกัดอยู่ในวงแคบ ๆ ตามพื้นที่แนวชายแดน ซึ่งบริเวณแนวชายแดน ไทย - กัมพูชานั้น ปัจจุบันความสัมพันธ์อยู่ในระดับดีถึงดีมาก ทั้งระดับความสัมพันธ์ทาง ทุกรัฐบาลและหน่วยงานในพื้นที่ชายแดนไทย - กัมพูชา และทางประเทศไทยมีการ ประสานความร่วมมือพัฒนาสัมพันธ์กับประเทศกัมพูชาตามแนวชายแดนในรูปแบบ กิจกรรมพัฒนาต่างๆ เช่น โครงการหมู่บ้านคู่ขนานตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา การ แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมท้องถิ่นในรูปแบบเมืองคู่มิตร มีการฝึกพร้อมและให้การช่วยเหลือด้าน

การแพทย์และการบรรเทาสาธารณภัยและกิจกรรมอื่นๆ อีกหลายด้าน โดยหน่วยมีภารกิจ และการประสานงานชายแดนได้โดยตรงกับทางกัมพูชาจนเป็นที่เชื่อมั่นในเรื่องการประสานงานชายแดนของหน่วยงานฝ่ายปกครองของไทยและฝ่ายปกครองของกัมพูชา บริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ในเรื่องการประสานงานชายแดนในภารกิจที่ได้รับมอบ ซึ่งในโอกาสนี้หน่วยต้องได้รับการปรับปรุงพัฒนาระบบการประสานงานทั้งหมดโดยพัฒนา โครงสร้างการจัดหน่วย ระบบงบประมาณ ระบบประสานงานชายแดน ระบบจัดเก็บ ฐานข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ทันทั่วทั้งที่ทั้งปัจจุบันและในอนาคต โดยการนำ ระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่มีประสิทธิภาพเข้ามาช่วยบริหารจัดการในเชิงคุณภาพและ ปริมาณในระบบการประสานงานชายแดนแบบ one stop service

อุปสรรค : ตามแนวนโยบายการปฏิบัติงานกองทัพและการปฏิบัติงานกองทัพ ภาควิชาที่ 1 ที่ผ่านมาได้กำหนดนโยบายการพัฒนาสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านอย่างต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรมมาโดยตลอด ซึ่งยังคงรูปแบบที่ไม่เปลี่ยนแปลงมากนักและยังไม่ได้หรือ กำหนดแนวนโยบายการพัฒนาหน่วยที่ปฏิบัติการกิจประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา อย่างจริงจัง ทั้งนี้โครงสร้างของหน่วยยังคงมีโครงสร้างการจัดหน่วยเหมือนเดิมและไม่ได้ รับการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการจัดหน่วยให้เหมาะสมกับสถานการณ์ตามแนวชายแดน ปัจจุบัน ประกอบกับกำลังพลที่มาปฏิบัติงานประสานงานชายแดนนั้นมีประสบการณ์/ ทักษะความรู้อยู่ในระดับที่ต้องมีการพัฒนาเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ดีและต่อเนื่องตาม เหตุการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่มีเพิ่มขึ้นตามแนวชายแดนซึ่งภารกิจในการประสานงาน ชายแดนนั้นมีเพิ่มมากขึ้นและซับซ้อนมากยิ่งขึ้นประกอบกับงบประมาณในการพัฒนา ปรับปรุงหน่วยและงบประมาณปฏิบัติงานประจำยังคงเท่าเดิมและมีแนวโน้มลดลง ทำให้ ไม่สอดคล้องและสวนทางกับบริบทงานและภารกิจที่ได้รับมอบในปัจจุบัน

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการประสานงานชายแดนของสำนักงาน ประสาน งานชายแดนไทย - กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1

จากการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค ของระบบการประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชาที่มีต่อกำลังพลที่ปฏิบัติงานในหน่วยมาแล้วนั้น ผู้วิจัยได้นำกรอบ TOWS Matrix มาใช้เพื่อหาวิธีการ/กลยุทธ์ที่เหมาะสมกับหน่วย ซึ่งเป็นการนำมาคิดต่อยอดจากการที่ใช้ การวิเคราะห์จุดแข็ง - จุดอ่อน - โอกาส - อุปสรรค ที่เกิดขึ้นกับหน่วยอย่างรอบด้านเพื่อ สร้างเป็นวิธีการและกลยุทธ์ทางเลือกให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ที่หน่วยได้เผชิญอยู่ ได้แก่ วิธีการ/กลยุทธ์เชิงรุก (จุดแข็ง+โอกาส) ,วิธีการ/กลยุทธ์เชิงรับ(จุดอ่อน+อุปสรรค) , วิธีการ/กลยุทธ์เชิงป้องกัน(จุดแข็ง+อุปสรรค) และวิธีการ/กลยุทธ์เชิงแก้ไข(จุดอ่อน+

โอกาส) จากการทำ TOWS Matrix ผู้วิจัยได้เลือกใช้กลยุทธ์ กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) และกลยุทธ์คงตัว-เชิงรับ (ST Strategy) สรุปได้ดังนี้

กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy)

สำนักงานประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 มีภารกิจดำเนินงานตามแนวนโยบายด้านความมั่นคงของศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1⁷ รวมทั้งนโยบายและแผนการดำเนินงานของหน่วยเหนือในทุกระดับให้มีความสอดคล้องรองรับแผนแม่บทและยุทธศาสตร์ชาติ โดยใช้กลไกความร่วมมือทางทหารในระดับต่าง ๆ ทั้งแบบพหุภาคีและทวิภาคีที่ได้มีการจัดตั้งไว้แล้วและที่จะพิจารณาจัดตั้งเพิ่มเติม (ความร่วมมือเพื่อความมั่นคงตามแนวชายแดนและความร่วมมือทางทหารทั่วไป) ทั้งนี้เพื่อลดความหวาดระแวงและความตั้งใจที่จะสร้างความขัดแย้งระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศในภูมิภาคใกล้เคียงที่ได้รับแรงกดดันจากการขยายอิทธิพลของชาติมหาอำนาจทางทหารเข้ามาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งในด้านความมั่นคงตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชานั้น หน่วยได้ปฏิบัติการกิจด้านการประสานงานตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา มาอย่างยาวนานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทำให้มีความรู้ความชำนาญในสภาพแวดล้อมด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและการทหารในพื้นที่เป็นอย่างดี สำหรับกลไกและเครื่องมือในการพัฒนาสัมพันธ์ที่สำคัญ คือ การประชุมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย - กัมพูชา (RBC)¹⁰ เป็นตัวเชื่อมหลักในการพัฒนาสัมพันธ์อย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม นอกจากการประชุมแล้วยังมีการสานสัมพันธ์กับประเทศกัมพูชาตามแนวชายแดนในรูปแบบกิจกรรมพัฒนาต่างๆ เช่น โครงการหมู่บ้านคู่ขนานตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมท้องถิ่นในรูปแบบเมืองคู่มิตรมีการฝึกอบรมและให้การช่วยเหลือด้านการแพทย์และการบรรเทาสาธารณภัยและกิจกรรมอื่นๆ อีกหลายด้านที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้ความสัมพันธ์ตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา ยังคงมีความเป็นปึกแผ่นเหมือนเดิมจนถึงปัจจุบันทำให้การประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา เป็นไปอย่างราบรื่น ทั้งนี้เมื่อเกิดความสัมพันธ์ที่ดีตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา แล้วนั้น สิ่งที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น คือ หน่วยจะต้องได้รับการปรับปรุงพัฒนาระบบการประสานงานโดยพัฒนาโครงสร้างการจัดหน่วยเพื่อลดความซ้ำซ้อนของการปฏิบัติงาน การจัดสรรงบประมาณ ระบบประสานงานชายแดนและระบบจัดเก็บฐานข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ทันทั่วทั้งที่ทั้งปัจจุบันและในอนาคต โดยการนำระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่มีประสิทธิภาพเข้ามาช่วยบริหารจัดการในเชิงคุณภาพและปริมาณในระบบการประสานงานชายแดนแบบ one stop service สาเหตุที่เลือกใช้กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) เป็นการจับคู่ระหว่าง Strength

และ Opportunity (ใช้จุดแข็งร่วมกับโอกาส) กลยุทธ์ในส่วนนี้มีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาการทำงานของหน่วย เนื่องจากเป็นกลยุทธ์ที่เน้นสร้างผลลัพธ์ที่ให้ประโยชน์สูงสุด ผ่านการวิเคราะห์จุดแข็งของหน่วยร่วมกับโอกาสที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามารถในยกระดับการทำงานให้มีความรวดเร็วถูกต้องและทันสมัย

กลยุทธ์คงตัว - เชิงรับ (ST Strategy)

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์อุปสรรคในการดำเนินงานของหน่วย พบว่า แนวนโยบายการปฏิบัติงานของกองทัพบกและการปฏิบัติงานกองทัพภาคที่ 1⁷ ที่ผ่านมามีกำหนดนโยบายการพัฒนาสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมมาโดยตลอดซึ่งยังคงรูปแบบที่ไม่เปลี่ยนแปลงมากนักและยังไม่ได้หรือกำหนดแนวนโยบายการพัฒนาหน่วยที่ปฏิบัติการกิจประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา อย่างจริงจัง ประกอบกับโครงสร้างของหน่วย ยังคงมีโครงสร้างการจัดหน่วยเหมือนเดิมและไม่ได้รับการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการจัดหน่วยที่เหมาะสมกับสถานการณ์ตามแนวชายแดนปัจจุบัน และกำลังพลที่มาปฏิบัติงานประสานงานชายแดนนั้นมีประสบการณ์/ทักษะความรู้ในระดับที่ต้องมีการพัฒนาเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ดีและต่อเนื่องตามสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่มีมากขึ้นตามแนวชายแดน ซึ่งภารกิจในการประสานงานชายแดนนั้นมีเพิ่มมากขึ้นและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ประกอบกับงบประมาณในการพัฒนาปรับปรุงหน่วยและงบประมาณปฏิบัติงานประจำปียังคงเท่าเดิมและมีแนวโน้มลดลงทำให้ไม่สอดคล้องและสวนทางกับบริบทงานและภารกิจที่ได้รับมอบในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามจุดแข็งของหน่วยคือ ปฏิบัติภารกิจประสานงานตามแนวชายแดนมาอย่างยาวนานและมีความสัมพันธ์ในระดับดีมาโดยตลอด ทำให้มีความรู้ความชำนาญในสภาพแวดล้อมด้านต่างๆ ในพื้นที่เป็นอย่างดีนั้น จึงทำให้อุปสรรคที่กล่าวมาข้างต้นจัดเป็นอุปสรรคภายในที่สามารถควบคุมและพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการนำเครื่องมือที่ทันสมัยมาให้กำลังพลใช้ปฏิบัติงาน ตลอดจนการพัฒนาทักษะความรู้ใหม่ๆ พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบายและสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปสาเหตุที่เลือกใช้กลยุทธ์คงตัว-เชิงรับ (ST Strategy) ซึ่งเป็นการจับคู่ระหว่าง Strength และ Threat (ใช้จุดแข็งรับมืออุปสรรค) ใช้จุดแข็งที่มีอยู่มาป้องกันหรือหลีกเลี่ยงอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นกำลังพลที่ปฏิบัติงานหรือเครื่องมือในหน่วยก็ตาม เนื่องจากในหลายๆหน่วยที่มีการพัฒนามักมีความต้องการใช้จุดแข็งเพื่อขับเคลื่อนกลยุทธ์เชิงรุกเพียงอย่างเดียวจนอาจมองข้ามการนำจุดแข็งมาเตรียมรับมือกับอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้น

บทที่ 3

บทอภิปรายผล

การศึกษาเรื่องแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการประสานงานชายแดนของสำนักงานประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 ในครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ตามแนวทางที่วิทยาลัยการทัพบกกำหนด โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary research) เป็นแนวทางเพื่อศึกษามุ่งเน้นการวิเคราะห์ภารกิจและแนวทางการประสานงานที่หน่วยได้รับเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตอบสนองต่อภารกิจด้านความมั่นคงและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา ได้อย่างเหมาะสม

ผลจากการการศึกษาเรื่องแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการประสานงานชายแดนของสำนักงานประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 พบว่าลักษณะและรูปแบบของระบบการประสานงานชายแดนของหน่วยเป็นระบบการประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชาที่มีลักษณะแบบผสมระหว่างระบบทางทหารและระบบทางการเมืองและมีความสำคัญทั้งสอง ซึ่งสามารถรับมือกับความท้าทายและสร้างความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนไทย - กัมพูชาได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ปัจจุบันยังขาดเครื่องมือ/อุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยขาดกำลังพลที่มีความรู้ด้านการประสานงาน/หลักการประสานงานชายแดนตลอดจนการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการประสานงานชายแดนซึ่งจะช่วยให้ระบบการประสานงานชายแดนของหน่วยมีความเป็นมาตรฐานสากลและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่มีความสอดคล้องสรุปได้ดังนี้

เอกสารงานวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนตามบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค : กรณีศึกษาคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย - กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 จัดทำโดยพันเอกชุมเจตน์ นพเกตุ¹¹ พบว่าการขับเคลื่อนการปฏิบัติตามบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค (Reginal Border Committee - RBC) ไทย - กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 ปัญหาที่เกิดขึ้นได้แก่บันทึกฯ ที่ลงนามร่วมกันที่ผ่านมาและการปฏิบัติที่ผ่านมาไม่มีการกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนทั้งในด้านกำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละประเด็น การกำหนดความสำคัญของประเด็นความร่วมมือเพื่อจัดลำดับการแก้ไขปัญหา รวมถึงการกำหนดกรอบเวลาตัวชี้วัดการติดตามความคืบหน้าและปัญหาอีกประการหนึ่งคือ ขาดการ

ประชาสัมพันธฺ์ให้ส่วนราชการภาคเอกชนและประชาชนแนวชายแดนได้รับทราบถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคฯ เพื่อการรับรู้และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ซึ่งปัญหาดังกล่าวจะได้รับการแก้ไขปัจจัยขึ้นอยู่กับคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย – กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 จะต้องมีเอกภาพในการบังคับบัญชาจะต้องมีเอกภาพในการบังคับบัญชามีการประสานงานอย่างใกล้ชิด มีความรู้สึกกับผิดชอบร่วมกันมีแผนงานที่ชัดเจน มีการกำกับดูแลอย่างเป็นระบบในห้วงเวลาที่เหมาะสม ในส่วนของบันทึกการประชุมร่วมฯ จะต้องมีการกำหนดความสำคัญของประเด็นที่เห็นชอบร่วมกันเพื่อจัดลำดับระยะเวลาในการแก้ไขปัญหาและความร่วมมือด้วยเจ้าภาพร่วมที่ชัดเจนซึ่งในการดำเนินการต่างๆ จะเกิดประสิทธิผลได้จะต้องมีการติดต่อประสานงานพัฒนาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องในการช่วยผลักดันให้เกิดผลอย่างแท้จริง

เอกสารงานวิจัยเรื่องการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสนับสนุนการปฏิบัติการกิจ ด้านการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ จัดทำโดย นางสาวปริญญา ทองสมจิตร¹² พบว่าแนวทางการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในภารกิจด้านการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยสรุปการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัล (Digital Transformation) ภายในหน่วยงานมีองค์ประกอบหลักสำคัญ คือ (1) นโยบาย (Policy) หน่วยงานจะต้องมีผู้นำที่มีความชัดเจนในนโยบายด้านดิจิทัลมีบทบาทในการขับเคลื่อนสนับสนุนและอำนวยการด้านนโยบายดิจิทัล (2) บุคลากร (People) มีกรอบคิดเชิงพัฒนา (Growth Mindset) และมีความเชี่ยวชาญเชิงดิจิทัล ได้แก่ ทักษะในภารกิจ (Professional Skills) ทักษะเชิงกลยุทธ์ (Strategic Skills) และทักษะเชิงนวัตกรรม (Innovative Skills) (3) กระบวนการ (Process) เน้นการปรับกระบวนการด้วยการลดความซ้ำซ้อน ลดการใช้ ทรัพยากรที่ไม่จำเป็น ลดเงื่อนไขและข้อจำกัดและ (4) เทคโนโลยี(Technology) โดยจะต้องเลือกและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการสร้างสรรค่นวัตกรรมที่ตอบสนองต่อภารกิจของหน่วยงาน ทั้งนี้ แนวทางการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในภารกิจด้านการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ

สำนักงานพัฒนาารัฐบาลดิจิทัล (2564)¹³ ได้วิจัย กรณีศึกษาการพัฒนาารัฐบาลดิจิทัลในต่างประเทศโดยการศึกษา วิสัยทัศน์ นโยบายและแผนการพัฒนาารัฐบาลดิจิทัลในต่างประเทศที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งได้คัดเลือกประเทศที่มีความแตกต่างกันในเชิงพื้นที่ ได้แก่ ประเทศเดนมาร์ก สหราชอาณาจักร สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐสิงคโปร์ พบว่าปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาารัฐบาลดิจิทัลในต่างประเทศ ประกอบด้วย (1) การจัดทำข้อมูลภาครัฐให้เป็นรูปแบบดิจิทัล (2) การปรับปรุงกระบวนการภาครัฐลดขั้นตอนลดงานเอกสารและจัดลำดับตามความสำคัญของกระบวนการเน้นการดำเนินงานแบบ

คล่องตัวว่องไว (Agile) (3) การพัฒนาบริการดิจิทัลที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen Centric) (4) การพัฒนาและบูรณาการแพลตฟอร์มดิจิทัลภาครัฐเพื่อมุ่งเน้นการบูรณาการภาครัฐและการพัฒนาต่อยอดระบบบริการ ณ จุดเดียว (One-Stop Service) (5) การเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐ (6) การพัฒนาบุคลากรทั้งในด้านทัศนคติและทักษะโดยยกระดับบุคลากรด้านดิจิทัลให้มีความรอบรู้เท่าทันเทคโนโลยีและนวัตกรรมการพัฒนาผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคตลอดจนการเรียนรู้ประสบการณ์จากต่างประเทศ (7) การปรับปรุง เครื่องมือ กลไก และกฎหมาย และ (8) การเปิดเผยข้อมูลและการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐเพื่อสร้างความโปร่งใสรวมถึงการสร้างสภาพแวดล้อม (Ecosystem) ใหม่ที่ภาครัฐ ภาคธุรกิจและภาคประชาชนสามารถร่วมมือกันทำงานได้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนเพื่อร่วมกันสร้าง (Co-creating) นวัตกรรมบริการที่ดีให้แก่ประชาชน

เอกสารงานวิจัยเรื่อง การประสานความร่วมมือทางทหาร ในพื้นที่ชายแดนไทย - กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 2 จัดทำโดยพันเอกอาร์ม ยศสุนทร¹⁴ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ คือ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ชายแดนทุกส่วนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่มีทัศนคติที่ดีบังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมมุ่งไปสู่การปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติ สำหรับกำลังป้องกันชายแดนนับว่าเป็นเครื่องมือหลักด้านความมั่นคงที่ปฏิบัติงานตามแนวชายแดนและเป็นผู้ถืออาวุธจึงต้องมีความพร้อมทั้งด้านกำลังพล ยุทธโธปกรณ์ แผนการปฏิบัติและการฝึกต้องทราบนโยบายผู้บังคับบัญชารวมถึงข้อตกลงที่มีอยู่ปฏิบัติตามกฎการใช้กำลังสร้างความไว้วางใจกับประเทศเพื่อนบ้านมุ่งแก้ไขปัญหามาให้ยุติตั้งแต่ในระดับพื้นที่และไม่สร้างปัญหาใหม่เพื่อรักษาอธิปไตยสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับพี่น้องประชาชนอย่างยั่งยืนสืบไป

สำหรับแนวทางการการแก้ไขปัญหาของการประสานงานชายแดนของสำนักงานประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 จะต้องเริ่มจากการพัฒนาโครงสร้างการจัดหน่วย ระบบงบประมาณ ระบบประสานงานชายแดน ระบบจัดเก็บฐานข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ทันทั่วทั้งที่ทั้งปัจจุบันและในอนาคตโดยการนำระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่มีประสิทธิภาพเข้ามาช่วยบริหารจัดการในเชิงคุณภาพและปริมาณในระบบการประสานงานชายแดนแบบ one stop service

บทที่ 4

บทสรุป

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการประสานงานชายแดนของสำนักงานประสาน งานชายแดนไทย - กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 ซึ่งมีขอบเขตในการศึกษาที่มุ่งเน้นการวิเคราะห์ภารกิจที่หน่วยได้รับกับแนวทางการประสานงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของหน่วยเหนือเพื่อให้ตอบสนองต่อภารกิจด้านความมั่นคงและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา โดยผลการวิจัยพบว่า แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการประสานงานชายแดนของหน่วยสามารถจัดทำได้โดยการจัดทำแผนงานและกลยุทธ์ในการดำเนินงานในการประสานงานที่สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบในทุกๆ ปีงบประมาณตามแนวนโยบายการปฏิบัติงานของกองทัพบกและกองทัพภาคที่ 1 โดยให้ความสำคัญกับการกำหนดเป้าหมายการประสานงานชายแดน การปรับโครงสร้างการจัดหน่วยและกำลังพลของหน่วยให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางด้านจิตวิทยา สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองในพื้นที่ชายแดนไทย - กัมพูชา ซึ่งเป็นปัจจัยที่จะก่อให้เกิดความคล่องตัว รวดเร็วและความถูกต้องของข่าวสารหรืองานต่างๆ ที่ได้ประสานงานกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและสิ่งสำคัญที่จะทำให้การประสานงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คือการพัฒนากำลังพลที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยให้มีความรู้ทุกด้านเพื่อให้เกิดมาตรฐานเป็นรูปธรรมเชิงคุณภาพ โดยการเน้นให้พัฒนาทักษะการสื่อสารระหว่างประเทศ การเรียนรู้ภาษา และทักษะการทำงานร่วมกันกับกำลังพลของประเทศกัมพูชาที่ปฏิบัติในลักษณะเดียวกันกับการประสานงานชายแดนของประเทศไทย ทั้งนี้การมีอุปกรณ์สำนักงานและระบบการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยทุกช่องทาง การสื่อสารในรูปแบบโครงข่ายสื่อสารดิจิทัลสามารถควบคุมประสานงานได้ทุกจุดทุกพื้นที่ตลอดแนวชายแดนไทย - กัมพูชา นำไปสู่การมีระบบการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นฐานข้อมูลในระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ ในขณะที่ทำการประสานงานกันอยู่ของไทยกับกัมพูชาสามารถค้นหาตรวจสอบรวบรวมประมวลผลเรียกดูได้จากเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ที่กำลังใช้งานอยู่ขณะปฏิบัติงานได้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงานและการดำเนินงานต่างๆ ได้อย่างสมบูรณ์ รวดเร็ว แม่นยำ ในรูปแบบ one stop service

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยต้องจัดทำแผนงานและกลยุทธ์ในการดำเนินงานในการประสานงานที่สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบในทุกๆปีงบประมาณตามแนวนโยบายการปฏิบัติงานของ กองทัพบกและกองทัพภาคที่ 1 โดยให้ความสำคัญกับการกำหนดเป้าหมายการประสานงานชายแดนร่วม การแบ่งหน้าที่และการวางแผนการดำเนินงานอย่างที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพในเชิงคุณภาพ

2. กองทัพบกโดยเฉพาะกองทัพภาคที่ 1 เป็นหน่วยบังคับบัญชาโดยตรงต้องให้ความสำคัญอย่างเร่งด่วนต่อการปรับโครงสร้างการจัดหน่วยและกำลังพลของสำนักงานประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1 ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางด้านจิตวิทยา สังคม เศรษฐกิจและการเมืองในพื้นที่ชายแดนไทย - กัมพูชา คือ ตัดหน่วยหรือส่วนงานที่ไม่มีความจำเป็นออกจากโครงสร้างหรือยุบรวมส่วน/แผนกภายในหน่วย เพิ่มกำลังพลให้มาปฏิบัติงานและจัดตั้งหน่วยประสานงานย่อยเพิ่มเพื่อเข้าไปประจำพื้นที่หรือจุดสำคัญ เพิ่มเติมขึ้นอีกให้สอดคล้องกับพื้นที่ชายแดนในปัจจุบัน อย่างน้อย 4 - 5 หน่วยย่อยในการบริหารจัดการและอำนวยความสะดวกในการประสานงานชายแดนระหว่างหน่วยงานของไทยและกัมพูชาที่อยู่ตามแนวชายแดน เพื่อให้เกิดความคล่องตัว รวดเร็วและความถูกต้องของข่าวสารหรืองานต่างๆที่ได้ประสานกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. พัฒนากำลังพลที่ปฏิบัติงานของหน่วยให้มีความรู้ทุกๆด้าน เช่น สังคมจิตวิทยา เศรษฐกิจ การเมืองและการทหารในพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา โดยมีการอบรมและการพัฒนาทักษะเกี่ยวข้องกับการประสานงานชายแดนก่อนที่จะปฏิบัติงานระหว่างปฏิบัติงาน และมีการประเมินผลทุกๆวงรอบการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดมาตรฐานของหน่วยเป็นรูปธรรมเชิงคุณภาพ โดยการเน้นให้พัฒนาทักษะการสื่อสารระหว่างประเทศ การเรียนรู้ภาษาและทักษะการทำงานร่วมกันกับกำลังพลของประเทศกัมพูชาที่ปฏิบัติในลักษณะเดียวกันกับการประสานงานชายแดนของประเทศไทย

4. หน่วยจะต้องมีระบบการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัย ทุกช่องทางการสื่อสารในรูปแบบโครงข่ายสื่อสารดิจิทัล สามารถควบคุมประสานงานได้ทุกจุดทุกพื้นที่ตลอดแนวชายแดนไทย - กัมพูชา ซึ่งสามารถติดต่อประสานงานเป็นตัวเชื่อมทางการสื่อสารกับหน่วยงานในพื้นที่ชายแดนของประเทศกัมพูชาได้ อีกทั้งยังสามารถเชื่อมต่อโครงข่ายการสื่อสารของทางภาครัฐของไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. หน่วยจะต้องจัดทำระบบการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นฐานข้อมูลในระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ ในขณะที่ทำการประสานงานกันอยู่ของไทยกับกัมพูชา

และสามารถค้นหา ตรวจสอบ รวบรวมประมวลผล เรียกดูได้จากเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ที่กำลังใช้งานอยู่ขณะปฏิบัติงานได้ โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพและระบบการสื่อสารในการประสานงานชายแดนโดยสามารถเชื่อมต่อประสานข้อมูลกับหน่วยความมั่นคงต่างๆตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชาได้ เช่น การใช้ระบบการจัดการข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือโปรแกรมการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงานและการดำเนินงานต่างๆได้อย่างสมบูรณ์ รวดเร็ว แม่นยำ ในรูปแบบ one stop service

6. หน่วยจะต้องมีเครื่องมืออุปกรณ์สำนักงานที่ทันสมัยจำเป็นอย่างครบถ้วน สำหรับการปฏิบัติงานประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา เช่น อุปกรณ์สำนักงาน อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์แปลภาษาอิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในการทำงานของหน่วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ด้านโครงสร้าง ควรมีการนำผลวิจัยไปต่อยอดว่าการปรับโครงสร้างการบริหารหน่วยงานนั้น ควรประกอบด้วยงานอะไรบ้าง มีภารกิจอะไรบ้าง เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานและก่อให้เกิดการประสานงานที่ถูกต้อง รวดเร็ว แม่นยำ และทันสมัย

2. ด้านการพัฒนากำลังคน ควรมีการนำผลการวิจัยไปต่อยอดว่ามีหลักสูตรและวิธีการใดบ้างที่จะช่วยเสริมสร้างความรู้และความสามารถของกำลังพลให้สามารถดำเนินการประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านงบประมาณ ควรมีการนำผลการวิจัยไปต่อยอดว่าการขอรับจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในการดำเนินงานนั้น ควรมีการเสนอแผนงานอย่างไร ให้สอดคล้องกับนโยบายของกองทัพภาคที่ 1 เพื่อประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการตามกรอบแนวทางในการพัฒนาสำนักงานประสานงานชายแดนไทย - กัมพูชา ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 1

เอกสารอ้างอิง

1. ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 – 2580 (ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา) ประกาศ ณ วันที่ 8 ตุลาคม 2561} พิมพ์ครั้งที่ 1 ตุลาคม 2561
2. ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 – 2580 (ฉบับย่อ) สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
3. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ(1) ประเด็นความมั่นคง (พ.ศ.2561 – 2580)
4. แผนปฏิบัติการราชการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566 – 2570) กระทรวงกลาโหม
5. แผนปฏิบัติการราชการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566 – 2570) กองทัพบก
6. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2567 ของกองทัพบก (ฉบับปรับปรุง) ปรับปรุงเมื่อ ตุลาคม 2567
7. นโยบายการปฏิบัติงานกองทัพบก ประจำปีงบประมาณ 2567, พลเอก เจริญชัย หินเธาว์ ผู้บัญชาการทหารบก
8. คำสั่งป้องกันชายแดนประจำปี 2567 (ยก.661) ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก
9. นโยบายการปฏิบัติงานกองทัพบกภาคที่ 1 ประจำปีงบประมาณ 2567, พลโท ชิชณุพงศ์ รอดศิริ แม่ทัพภาคที่ 1
10. บันทึกการประชุม RBC ไทย - กัมพูชา ระหว่าง กองทัพบกภาคที่ 1 กับ ภูมิภาคทหารที่ 5 ครั้งที่ 29
11. ชุมเจตน์ นพเกตุ, พันเอก. แนวทางการขับเคลื่อนตามบันทึกการประชุมร่วมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค : กรณีศึกษา คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย-กัมพูชา ด้านกองทัพบกภาคที่ 1 กับภูมิภาคทหารที่ 5 [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล] กรุงเทพฯ : วิทยาลัยการทัพบก, 2564
12. ปริญญา ทองสมจิตร. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสนับสนุนการปฏิบัติการกิจ ด้านการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ [อินเทอร์เน็ต].เข้าถึงเมื่อ [8 เมษายน 2567].เข้าถึงได้จาก<https://icb.mol.go.th/wp-content/uploads/sites/10/2021/06/>
13. รัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน). กรุงเทพฯ, 2563. สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล. แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2563 - 2565
14. อาร์ม ยศสุนทร, พันเอก. การประสานความร่วมมือทางทหาร ในพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา ด้านกองทัพบกภาคที่ 2 [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล] กรุงเทพฯ : วิทยาลัยการทัพบก, 2563

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ

พันเอก อนุรักษ์ จวนเจริญ

วัน เดือน ปีเกิด

12 กรกฎาคม 2519

ประวัติสำเร็จการศึกษา

พ.ศ. 2544

วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์
โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

พ.ศ. 2555

โรงเรียนเสนาธิการทหารบก หลักสูตรหลักประจำ ชุดที่ 89

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2544 - 2553

กองพันทหารราบที่ 1 กรมทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์

พ.ศ. 2554 - 2557

กองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์

พ.ศ. 2558 - 2562

กองพันทหารราบที่ 2 กรมทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์

พ.ศ. 2563

กรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระ
จุลจอมเกล้า

พ.ศ. 2564 - 2567

กรมทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ. 2566 - ปัจจุบัน

รองผู้บังคับการกรมทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์